

ДУХОВНІ ТА ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Актуальність теми. Проблема ціннісних орієнтацій є найбільш актуальною серед молоді. Адже, яку політику, культуру та інші сфери життя молодь буде підтримувати та пропагувати, від цього і залежатиме наше майбутнє. Молодь - досвід минувшини та носій майбутнього.

В житті кожної людини ціннісні орієнтири відіграють важливу роль, тому що вони є складовою інтересів, потреб, стереотипів, які впливають на нашу поведінку. Але в цьому плані ми відрізняємось один від одного. Формування ціннісних орієнтацій завжди актуальні та потребують належної уваги.

Проблемою дослідження ціннісних орієнтацій займалися такі науковці: В. Андрущенко, В. Пазинок, С. Максименко, Н. Мачурова, С. Святненко, А. Голуб, В. Киричук, А. Здравомислов, М. Скаткін, В. Лутай, А. Ядов, П. Якобсон та інші.

Мета дослідження: соціально-філософський аналіз ціннісних орієнтацій молоді в сучасному світі.

Завдання дослідження: визначити вплив ціннісних орієнтацій на формування молоді.

Об'єкт дослідження: цінності як основа буття.

Предметом дослідження є специфіка та особливості формування ціннісних орієнтацій молоді в сучасному українському суспільстві.

Ціннісна орієнтація - невід'ємна частина внутрішньої структури особистості, яка формується і закріплюється життєвим досвідом індивідів у процесі соціальної адаптації та соціалізації. Як елемент структури особистості ціннісна орієнтація відображає внутрішню готовність людини до здійснення обраних дій, спрямованих на задоволення її потреб та інтересів, вказуючи тим самим на стратегічну модель її поведінки. Так само цінність є важливим аспектом мотивації, а ціннісна орієнтація займає одне з домінуючих позицій в ієрархічній структурі коригування діяльності та є важливою частиною структури особистості [1, с. 40].

Процес самореалізації впливає на особисті психологічні особливості, систему цінностей, життєві цілі та становище, самостійність, чутливість, рівень комунікативних навичок та відповідне усвідомлення та формування самовираження. У цьому сенсі самоактуалізація починає працювати через механізм саморегуляції індивідуальної поведінки, характеризується здатністю конструктивно вирішувати проблеми, приймати самостійні рішення, мати високу мотивацію та бажання нового. Зростання людини завжди супроводжується бажанням краще зрозуміти себе, зрозуміти свої почуття, емоції, думки та стосунки [3, с. 557].

Впродовж останніх десяти років в Україні для аналізу соціального розвитку молоді на замовлення Міністерства молоді та спорту України проводились соціологічні дослідження, участь молоді у соціальних процесах, деталі її соціальної та політичної діяльності, діагностика існуючих потреб та поточних проблем. Результати таких щорічних опитувань використовуються для складання національного цільового соціального плану, щорічного звіту про стан молоді Президентів України та Верховній Раді з метою подальшого формування молодіжної політики країни та вжиття ефективних втручальних заходів, задовольнити потреби та труднощі, з якими стикаються молоді люди в Україні [5, с. 200], [7, с. 139].

Молоді люди вірять, що навчання дозволяє їм шукати та робити кар'єру, здобувати освіту, допомагати готуватися до самостійного життя та є інструментом самоствердження. Слід зазначити, що більшість молодих людей « повністю задоволені « та » цілком задоволені « своїм рівнем освіти (66,5% у 2016 році). Водночас вищий освітній рівень визначає найвище задоволення цим: молодь, яка закінчила вищу освіту та базову вищу освіту, також найбільш задоволена своїм рівнем освіти [4, с. 26].

Переважає більшість студентів та молоді вважає, що робота є основним джерелом підтримки. Робота за кордоном є їх пріоритетом для поглиблення нерівності в майбутньому, що є негативним явищем сучасності; розвиток підприємництва - незмінний напрямок України в майбутньому; політичні та правові обмеження приватних підприємств та їх захист вважаються соціально-економічною кризою в Україні. При вирішенні конкретних економічних проблем нам слід зосередитися на зміні організації справи (економічна реформа), а не на структурі соціальної організації [2, с. 4].

Дослідження ціннісної орієнтації української молоді дозволяє нам визначити ступінь їхньої адаптації до нових соціальних умов та закласти « ціннісний фундамент « для майбутнього українського суспільства [6, с. 32].

Світове дослідження цінностей України показало, що важливість Бога в 2020 році знизилась. Водночас Україна залишається більш релігійною, ніж більшість країн ЄС. Знизилась також важливість виховання незалежності, але зросла важливість виховання рішучості в дітях. Структура фундаментальних цінностей та їх ієрархія змінюються дуже повільно, а певні коливання є скоріше реакцією на стан соціуму в період проведення чергового опитування. Українці почали менше сподіватись на державу і більше розраховувати на себе. Водночас патерналістські орієнтації притаманні кожному другому. Українці значно рідше розраховують на себе, ніж мешканці більшості країн ЄС [8, с. 6-31].

Сьогодні ми можемо спостерігати психічний стрес у всьому світі пов'язаний з пандемією коронавірусу. За останні роки соціальна та культурна ситуація зазнала серйозних змін, безперечно, це впливає на соціальну екологію та економічне життя, клімат України та здоров'я її громадян. На нашу думку, кожен з нас зрозумів, яке важливе було спілкування з іншими, яка ж чудова була робота, хоч і стомлені приходили з неї, яке було чудове навчання в школі та університеті, хоч було багато домашнього завдання, можна наводити багато прикладів, яких ми позбавлені через пандемію. Але ми повинні не втрачати надії та жити далі, і вірити в те, що скоро все буде добре.

Таким чином, ми можемо прийти до таких висновків: ціннісні орієнтації відіграють важливу роль в житті молоді. Формування ціннісних орієнтацій - це важкий та довгий процес. По суті кожний вчинок людини впливає на її ціннісні орієнтації. Сучасні наукові дослідження засвідчують, що особистісні цінності в процесі формування проходять різні рівні усвідомлення.

Тому ми, молоде покоління, повинно навчатися виживати в досить суворих умовах і одночасно рости. Духовний, культурний, моральний та трансформаційний процес пристосовуються до нової ери. Потрібно переоцінити життя та цінності, особливо духовні. Духовна цінність людини - найефективніший фактор її поведінки в широкому розумінні. Духовна культура людини є найбільш адекватною, продемонстровано у стосунках з іншими, особливо здатність: сприймати, що ця людина є собою, і не залишатися до неї байдужими; знати людину - це виявляти симпатію до оточуючих; поважайте когось, хто потребує допомоги; кохання людини трактує це поняття у християнській моралі. Одна з духовних цінностей молоді - час пошуку нових орієнтирів, процесу формування проблеми особистості, естетичного виховання.

Людина робить вибір щодо життєвих цілей, планів та перспектив, виходячи зі свого розуміння навколишнього середовища та себе, постійно оцінюючи та порівнюючи себе та інших, озираючись на минуле, живе у сьогоденні та зосереджується на майбутньому. Отже, ціннісна орієнтація індивіда забезпечує ядро, загальну лінію та деякі осі, які врівноважують поведінку, активність, що відхиляються від загального ядра, лінії та напрямку.

Розвиток ціннісної орієнтації особистості базується на ціннісній сутності мислення, розподілі цінностей та їх узгодженні з постійно зростаючими потребами, що визначають напрям свідомості, самосвідомості та перспективи життя. Це ціннісний носій розвитку особистості. Самовизначення людини у сферах праці, спілкування, мистецтва, пізнання в навколишній дійсності та в собі.

Список використаних джерел

1. Васютинський В. О. Ціннісно-орієнтаційні площини сучасного українського суспільства: *Проблеми загальної та педагогічної психології* : 36. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка. Київ, 2006. Вип. 6. С. 40-45.
2. Вознюк О. М. Психолого-педагогічні умови становлення ціннісних орієнтацій як чинник національного виховання учнівської молоді.(2018) URL: https://www.zippro.net.ua/data/files/KafPshihol/MetodRobota/mp_VoznyukO.M..pdf.
3. Голуб А. М. Формування ціннісних орієнтацій молоді в процесі дозвільної діяльності: соціально-педагогічна робота. Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2009. 557 с.
4. Дмитрук Н., Падалка Г., Кіреєв С. та ін. Цінності української молоді. Результати репрезентативного соціологічного дослідження становища молоді. Київ, 2016. URL: http://dsmsu.gov.ua/media/2016/11/03/23/Zvit_doslidjennya_2016.pdf.
5. Національно-патріотичне виховання – державний пріоритет національної безпеки: Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2014 року). Київ: Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики. 2015. 200 с.
6. Святненко С. В., Виноградов О. Г. Ціннісні орієнтації української молоді : порівняльний аналіз: *Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*. 2013. Т. 149. С. 32–37.
7. Семигіна Т., Романова Н., Белишев О. Самооцінка молоді щодо здоров'я та способу життя: *Вісник Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту*. 2010. № 3. С. 139-149.
8. Україна у світовому дослідженні цінностей(WVS-7)жовтень 2020 року. URL:http://ucep.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/WVS-UA_2020_report_WEB.pdf.